

V lavici s Clintonem a Thatcherovou

Studovali tam nejmocnější a nevlivnější lidé světa: státníci, spisovatelé, herci i vědci. A nejvíc to tam připomíná kulisy k filmům o Harry Potterovi. Pohádková **UNIVERZITA V OXFORDU** je teď domovem i české studentce sociologie.

Markéta Šetinová

Zazářila už během bakalářského studia na univerzitě v Kingstonu u Londýna, kde získala červený diplom. A tak se rozhodla podat magisterskou přihlášku na sociologii do Oxfordu. Zajímá ji problematika menšin. Na Oxfordské univerzitě v rámci Oxford Czech and Slovak Society pořádala debatu na téma vzdělávání Romů ve střední Evropě.

DANA EMINGEROVÁ

Nejstarší anglická univerzita, která po Boloni a Sorbonně vznikla jako třetí na světě v roce 1096, mě tak ohromila, že kdybych uměla posnout zpátky čas, udělala bych to z podobného důvodu jako v čarodějné škole v Bradavicích hlavní hrdinka Hermiona.

Kvůli pobytu tady v Oxfordu, kterým ročně projde 22 tisíc studentů. Mezi nimi byli během devíti set let králové, císaři, prezidenti, držitelé Nobelovy ceny, věhlasní vědci, spisovatelé a herci... Z novodobé historie k Oxfordu neodlučitelně patří jména jako autor fantazie o hobitech J. R. R. Tolkien, příběhů o Alence v Říši divů Lewis Carroll, buřič Oscar Wilde, klasik žánru fantasy C. S. Lewis, slavný vědec Stephen Hawkins, herec Rowan Atkinson alias Mr. Bean, někdejší britští premiéři Margaret Thatcherová a Tony Blair, americký prezident Bill Clinton, herec Hugh Grant, ale i indická premiérka Indira Gáandhiová.

Kdo by se k takové společnosti nechtěl přidat? Jenže hrát si s časem nedokáže ani Hermiona Grangerová – tedy její představitelka Emma Watsonová – přestože zrovna ona právě tento rok v Oxfordu žije a studuje. A tak mi nezbylo než tiše závidět a doufat, že třeba moje děti jednou dokážou to, co šikovná Češka, která mě Oxfordem provázela.

Česká Hermiona

Je to taková „mudlovská šprtka“, řečeno potterovskou terminologií. Markéta Šetinová z Prahy zazářila mezi anglickými studenty už během bakalářského studia na univerzitě v Kingstonu u Londýna. Při promoci dostala nejen červený diplom, ale jako jedna z mála i zvláštní cenu za skloubení studia sociologie s byznysem.

Na magisterské studium si podala přihlášku na Cambridge i na Oxford. Dostala se na obě univerzity. Nakonec si vybrala sociologii na Oxfordu.

„Vloni jsem si ještě tolik nevěřila, že by mě na Oxford mohli přijmout.“ říká dvaadvacetiletá Markéta. „Můj profesor v Kingstonu mě však přesvědčil, abych to zkusila, a poradil mi, jak na to, jak napsat motivační dopis.“

Pro přijetí je podle ní klíčové nejen dobře se učít, prokázat zájem o obor, ale už během studií v něm sbírat na prázdninových praxích zkušenosti... Studium na Oxfordu je samozřejmě finančně náročné, ale existuje spousta stipendijních programů.

„Mně přispívá Nadace Martiny a Tomáše Krskových. K přihlášce na můj obor jsem potřebovala doporučení od tří učitelů, takže ideální je při hodinách diskutovat, pracovat jako pomocná vědecká síla, aby člověka kantoři mezi stovkami anonymních posluchačů dobře znali.“ radí Markéta.

Čtyřicet kolejí

Prohlídku města začínáme v akademickém centru Oxfordu na Radcliffově náměstí, kterému dominuje obrovská klasicistní rotunda. Uvnitř je umístěna čítárna oxfordské univerzity Bodleyovy knihovny, s níž je čítárna spojena podzemním tunelem. Knihovna z roku 1602 je nejstarší v Evropě a proslula nejen svými jedinečnými sbírkami knih a rukopisů, čítající přes jedenáct milionů svazků, ale i díky historickým budovám, z nichž některé zůstaly v nepřetržitém provozu od středověku.

Po točitých schodech míříme na věž univerzitního kostela Panny Marie. Z ochozu pozorují čtvercové areály kolejí pod sebou. Dnes jich je v Oxfordu celkem čtyřicet. Protože v Anglii bylo vzdělávání po staletí v rukou církve, má každá kolej podobu kláštera, kterému nechybí vlastní knihovna, společenská místnost, jídelna, kaple, mnohé vlastní i parky a obrovská zatravněná hřiště. Teprve kolem univerzitního komplexu se v průběhu devíti staletí rozrostlo město, která má dnes 150 tisíc obyvatel.

Skutečný Nebelvir

Kamennou branou procházíme kolem vrátnice do Markétiny domovské koleje. Není to žádný Nebelvir či Zmijozel, ale jmenuje se Hertford. Sem veřejnost přístup nemá, a tak mohu vstoupit jen jako host. Kolej opravdu vypadá jako klášter. Uprostřed čtvercového prostranství, tvořeného téměř tři sta let starými budovami s mnoha vikýři, věžičkami a kulatými okny, kolem nichž se plazí popínavé rostliny, je krátce strážný anglický trávník (jako stvořený pro filmové záběry z třetího

ninku famfrpálu a výcviku v létání na košťatech). Polední sluníčko váhavě ozařuje barevné mozaiky ve vitrážích Hertfordské kaple na jižní straně rozlehlého nádvoří.

Kolej Hertford, pocházející z roku 1740, patří v Oxfordu k těm „mladším“. Nejstarší jsou University College, Balliol a Merton, založené mezi lety 1249–1264, tedy téměř o sto let dříve než Univerzita Karlova.

Jednotlivé koleje mají svá specifika i svá pravidla. Není výjimkou, že bývalí studenti jim odkazují svou pozůstalost, takže některé koleje jsou bohatší, jiné chudší. Markéta říká, že podobným systémem, jako rozřazoval žáky v Bradavicích moudrý klobouk, jsou bydliční do čtyřiceti oxfordských kolejí vybírání napříč studijními obory. Mezi kolejami funguje přátelská rivalita, kdy se soupeří ve studijních výsledcích i ve sportu...

Je čas oběda, a tak míříme přes trávník k věži, skrz kterou po širokém točitém schodišti stoupáme do prvního patra k jídelně. Na výběr jsou tři jídla, Markéta kupuje dva steaky s vařenou zeleninou a salát. Vysvětluje mi, že ceny za ubytování či za jídlo se v jednotlivých kolejích mírně liší.

Usedáme k dlouhým dubovým stolům v prostorné, tmavým dřevem obložené místnosti s klenutými stropy. Ohromeně zírám na obrazy herdfordských děkanů rozvěšené po stěnách a připadám si jako Harry Potter po příjezdu do Bradavic. Není divu, že se mnohé scény z filmové ságy o malém čaroději natáčely právě tady. Hlavně v jídelně Christ Church College, odkud pocházejí záběry ze slavnostních bradavických ceremoniálů, a na teologické fakultě, kde byly filmovány scény z kouzelnické nemocnice.

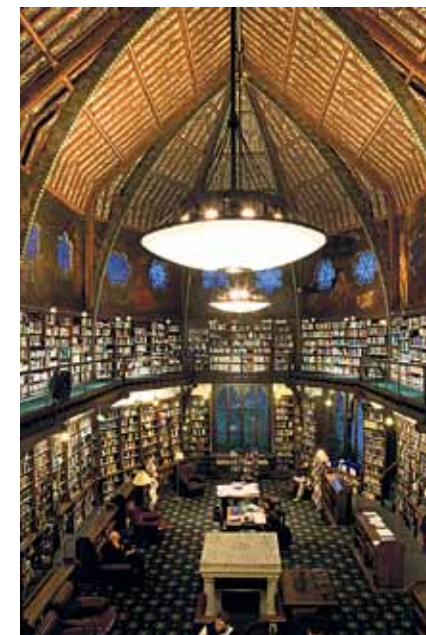
Svět fantazie

J. R. R. Tolkien studoval a pak i pracoval v Mertonu, kde jako profesor literatury napsal Silmarillion, Hobita i Pána prstenů. Kolej přiléhá k původnímu městskému opevnění a pyšní se nejobhatší středověkou knihovnou na světě. Prý jsou v ní některé staré svazky trvale spoutány s fochy, což byl kdysi způsob, jak zabránit krádeži vzácných tisků.

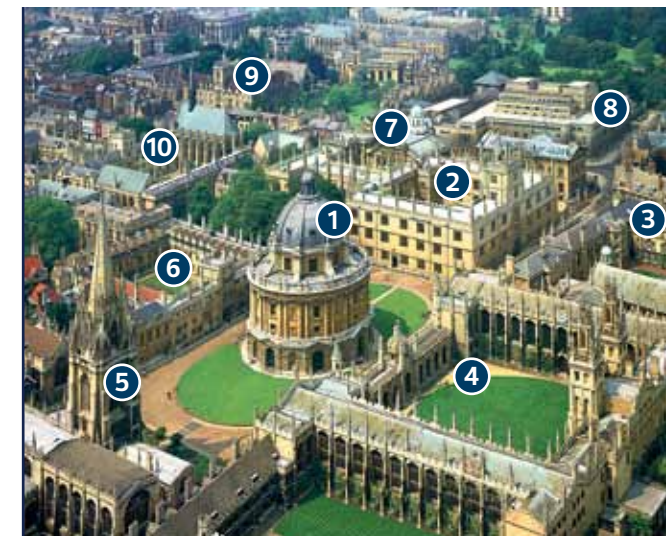
Oxford Union

Tady sídlí elitní diskusní klub, ve kterém se učili odrazet ostré výpady svých protivníků budoucí angličtí premiéři jako Tony Blair a Margaret Thatcherová, členové japonské císařské rodiny i americký prezident Bill Clinton. Nejprestižnější debaťní spolek světa byl založen v roce 1823 a probíhá v něm pravidelné diskusní večery slavných osobností s akademiky a se studenty. Uvnitř se nachází noblesní knihovna, která vypadá jako chrámová loď.

Hertfordská kolej

Do koleje, která pochází z roku 1740 a vypadá jako klášter, veřejnost nemá přístup. Nechybí tu vlastní knihovna, společenská místnost, jídelna ani kaple. V minulosti tu studovali slavní spisovatel Jonathan Swift či filozof Thomas Hobbes.

Oxfordská univerzita

Do akademického centra Oxfordu se dá vyrazit z Radcliffova náměstí. Věvodí mu klasicistní rotunda (1), uvnitř které je čítárna Bodleyovy knihovny (2), jež se nedávno rozrostla o novou budovu (8). Proti knihovně je brána do Hertfordské koleje (3). Pokud se vydáte z Radcliffova náměstí dozadu, přijdete do Koleje všech duší (4), která byla založena v roce 1438. Nalevo od klasicistní rotundy zase leží kostel sv. Panny Marie (5). Za rodiště „špiónů“ by se dala označit Lincolnova kolej (6), kde působil spisovatel John Le Carré, známý ekonom Adam Smith zase proslavil Balliolovu kolej (9). Ježíšovu kolej (10) původně založila královna Alžběta I., aby si vychovala schopné státní úředníky, dnes už se tam studuje víc oborů. Kulturní vyžití nabízí Sheldonovo divadlo (7), které navrhl Christopher Wren.

- 1 – Radcliffe Camera
- 2 – Bodleyova knihovna
- 3 – Hertfordská kolej
- 4 – Kolej všech duší
- 5 – Kostel sv. Panny Marie
- 6 – Lincolnova kolej
- 7 – Sheldonovo divadlo
- 8 – Nová Bodleyova knihovna
- 9 – Balliolova kolej
- 10 – Ježíšova kolej

FOTO: 4x PROFIMEDIA.CZ, 4x AUTORKA

Christ Church College

Je to jedna z největších kolejí univerzity. Dominuje jí katedrála, která je hlavním chrámem Oxfordského hrabství. Kolej za posledních dvě stě let „vyrobila“ třináct britských premiérů včetně Williama Gladstona či Anthonyho Edena. Působil tady tvůrce teorie relativity Albert Einstein i spisovatel Lewis Carroll. V místní jídelně se natáčely slavnostní ceremoniály z populární filmové série o čaroději Harry Potterovi. Turisté tu platí vstupné čtyři libry.

▶ Největší z oxfordských kolejí je Christ Church College, založená v roce 1525. Působil tady Albert Einstein i spisovatel Lewis Carroll. Pod arkádami i v nádherném parku Christ Church Meadow běhala malá holčička Alenka Lidellová, nejmladší dcera děkana koleje, která udělala z anglického matematika Carrola světového spisovatele, když ho v roce 1865 inspirovala k napsání jedinečného příběhu Alenka v říši divů.

Turisté tu platí 4 libry vstupné a mohou se podívat na nejprostornější kolejní nádvoří Tom Quad, velikostí přesahující tři fotbalová hřiště, či do věže Tom Tower, pojmenované jako nádvoří po Thomasi Becketovi alias svatém Tomáši z Canterbury (úkladně zavražděném kardinálovi v roce 1170). Je tu i galerie renesančního umění s obrazy Tiziana, Tintoretta, Leonarda da Vinci...

Po širokém mramorovém schodišti s kamenným zábradlím se blíží k věhlasné Dining Hall. V době oběda a večere je tu pro turisty zavřeno. Jenže já jsem host studentky Markéty, a tak jako Alenka v říši divů civím do šera na dlouhé prostřené stoly, na nichž září kovové lampičky, a nemohu uvěřit, že tohle je „obyčejná menza“ pro studenty. Proti vchodu se na mě usmívá z dubového rámu Lewis Carroll.

Všude podél zdí visí portréty mnoha oxfordských „Brumbálů“, a jak procházím kolem nich, mám pocit, že se otáčejí za mnou...

Nejkrásnější a nejbohatší z oxfordských kolejí je Magdalen College, jejíž klášterní chodby a romantické chrlice nad okapy inspirovaly irského spisovatele C. S. Lewise, autora

politiky. Kdo je aktivní a ujme se tu dobrovolnické funkce, může se vypracovat z portýra až na prezidenta klubu. A odtud je cesta jen ke strmé kariéře. Tady se v elitním diskusním klubu Oxford Union učili debatovat Tony Blair, Margaret Thatcherová, či pákistánská premiérka Benazir Bhutová, která byla dokonce první asijskou prezidentkou tohoto klubu...

Nejprestižnější debatní spolek světa byl založen v roce 1823. Čest vystoupit tu měl tibetský dalajlama, Matka Tereza, americký prezident Ronald Reagan či ministr zahraničí

USA Henry Kissinger. Nenašla jsem sice stopy po žádném významném Čechovi, který by se tu představil jako hlavní řečník, ale mnozí studenti z Čech si členství v debatním spolku kupují. Je jich na Oxfordu tolik, že si dokonce založili svůj krajanský spolek – Oxford University Czech and Slovak Society, ve kterém Markéta pořádala debatu na téma vzdělávání Romů ve střední Evropě. I ona si za dvě stě liber letos v prestižním debatním klubu koupila členství. Jen díky ní se tak mohu jít do Oxford

Union podívat a posedět v klubovém baru jako její host.

Hned u vchodu do historické budovy klubu je noblesní knihovna. Vypadá jako chrámová loď. Má dvě patra a goticky vyklenutý strop s pozlacenými vzpěrami. Knihy v policích se šplhají nejméně do výšky tří metrů až pod ochoz s pozlaceným zábradlím, nad kterým jsou řady vzácných tisků z 18. a 19. století.

V chodbách na zdech visí tabla studentů a studentek všech dob od roku 1823, kdy byl spolek založen. Nakukují do debatního sálu. Skleněná mozaika okenních výplní v gotických výklencích odráží mihotavé světlo svíček, hořících na dlouhých dubových stolech. K slavnostně prostřené tabuli usedají studenti v talárech.

„Nevím, kdo je na programu dnes, ale příští týden přijede s vysokoškoláky debatovat Johnny Depp,“ vysvětluje Markéta, když sedíme v klubovém baru. U vedlejšího stolu se zvedá drobná nenápadná dívka, které si tu nikdo ani moc nevšímá. Vypadá jako Hermiona Grangerová.

„Tolik bych chtěla umět vrátit čas,“ povzdechne si za odcházející Emmou Watsnovou, třímající pod paží studijní skripta. Markéta se směje: „Zkusím zjistit, kde tu má pracovnu Brumbál, a obrátíme se přímo na něj.“

Autorka je spolupracovnicí redakce.

Líheň premiérů

Ve zdejším debatním klubu Oxford Union se učili rétorice bývalí premiéři Tony Blair i Margaret Thatcherová.

Letopisů Narnie. Součástí koleje je říční kanál a za ním modře kovaná železná brána, vedoucí do obrovské obory s jeleny a srnkami. Není divu, že právě v Magdalen College si Lewis vysnil tajemnou skříň, přes kterou v těžkých dobách druhé světové války utíkaly děti do svého vysněného světa.

Dalajlama, Reagan a Johnny Depp

Malá nenápadná vrátka v ulici Frewin Court hned proti domu Armády spásy v centru Oxfordu jsou branou do... vlastně i do velké

Balliolova kolej

Patří mezi tři nejstarší koleje v univerzitním kampusu, byla založena už v roce 1263. Kromě současného starosty Londýna Borise Johnsona tu studoval i bývalý německý prezident Richard von Weizsäcker či bývalý britský premiér Harold Macmillan.

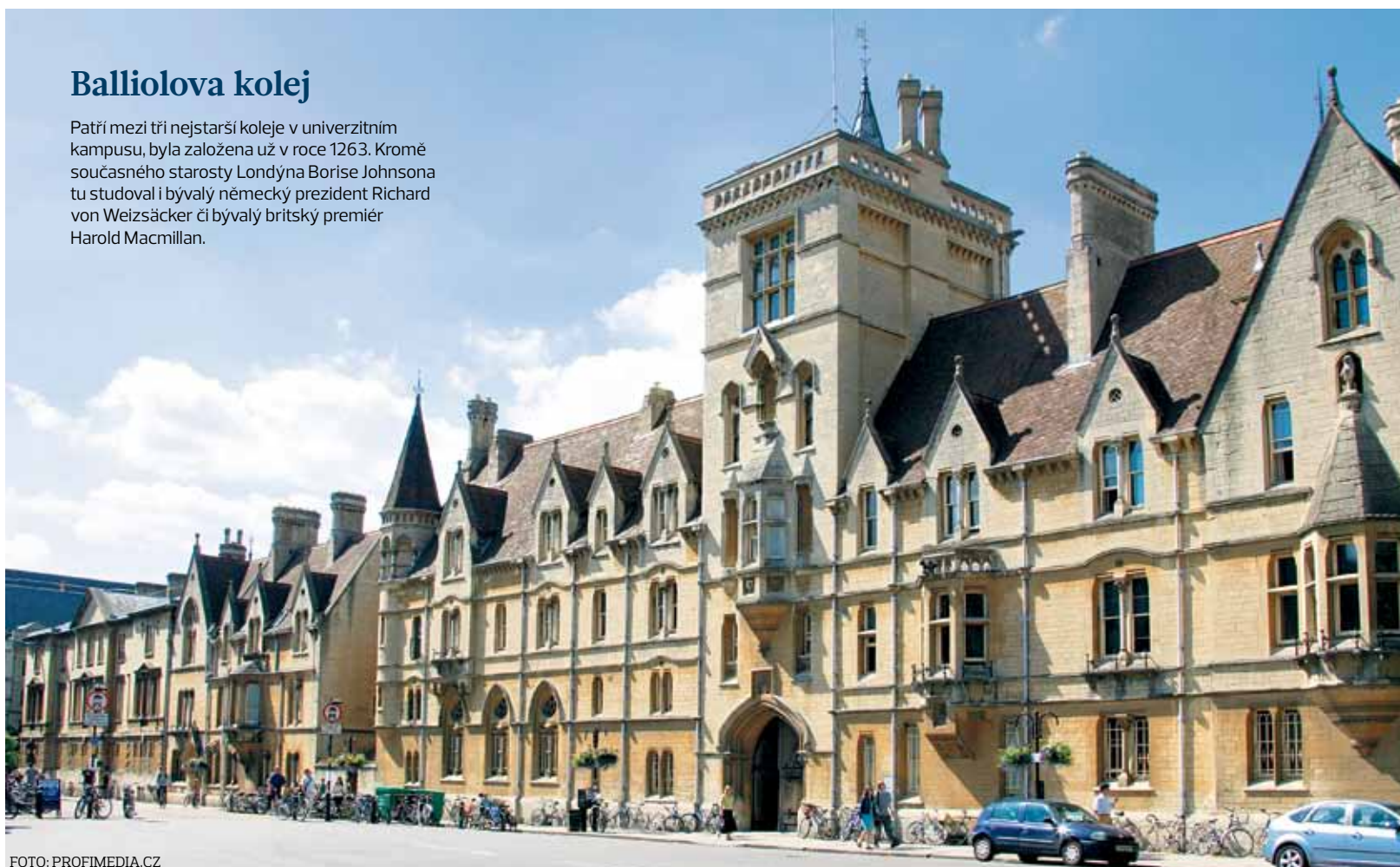

FOTO: PROFIMEDIA.CZ